

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ

Правильно сформована облікова політика є однією з найважливіших складових загального механізму управління підприємством. Саме вона сприяє швидкій реакції на зміни, які відбуваються у під час здійснення господарської діяльності, допомагає посилити в управлінні підприємством облікові функції, ефективно пристосовувати систему обліку до умов зовнішнього середовища, мінімізувати економічний ризик і максимізувати прибуток серед конкурентів.

Багато учених вивчали питання формування та реалізації облікової політики, серед них: Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, В. А. Дерій, П. Є. Житний, М. В. Кужельний, С. О. Левицька, Л. М. Ловінська, В. С. Лень, М. Ф. Огійчук, С. В. Свірко, В. В. Сопко, Я. В. Соколов, М. Г. Чумаченко та інші. Але ж є проблема, пов'язана із дослідженням впливу облікової політики на систему управління підприємством, яка є актуальною та потребує подальшого вивчення та дослідження.

Потрібно чітко визначитися з місцем облікової політики під час її формування у системі управління підприємством. Під поняттям «політика» вітчизняні та зарубіжні науковці розуміють форми і методи відстежування і підтримки пріоритетів для досягнення основних цілей підприємства. Це поняття припускає наявність альтернативних напрямів, вибір яких пов'язаний з процесом прийняття управлінських рішень [2].

Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» не встановлено конкретних правил щодо формування та реалізації облікової політики, тому у сформованих умовах виникають труднощі, щодо розробки облікової політики. Суть у тому, що фахівці з обліку повинні не тільки розуміти теорію, що стоїть, за проголошеними бухгалтерськими принципами обліку, а й знати якою мірою цих принципів по суті та за формою дотримуються на практиці, а також який допускається ступінь свободи здійснення принципів за їх природою.

Завдяки альтернативним напрямам можна використовувати ті методи, які будуть відповідати специфіці діяльності підприємства та будуть здійснювати вплив на кінцевий результат діяльності підприємства, активно лобювати, за допомогою облікової політики, інтереси окремих економічних суб'єктів, а також використовувати методи і технології оброблення даних для отримання необхідної інформації, щоб задовільнити потреби задоволених користувачів.

Відповідно до чинного законодавства облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [3].

Керівник підприємства сам ініціює процес формування облікової політики, залучаючи спеціалістів усіх зацікавлених служб, оскільки сам процес формування є трудомісткий та потребує професійного підходу. Це дає можливість об'єднати бухгалтерський облік з іншими складовими системи управління – плануванням, бюджетуванням, прогнозуванням, аналізом, контролем тощо, а також прискорити процес впровадження системи управлінського обліку на підприємстві.

Основним завданням облікової політики підприємства, яка приймається, є максимально адекватне відображення діяльності підприємства, формування повної, об'єктивної і

достовірної інформації про неї, прогнозування наслідків реалізованої облікової політики. Методом у бухгалтерському обліку, який би дозволив спрогнозувати ці наслідки, є моделювання, використання якого забезпечує обґрунтування різних методологічних і методичних прийомів щодо організації бухгалтерського обліку. Центральною ланкою цього методу є система обліково-аналітичного забезпечення.

Облікова політика в Україні складається з двох рівнів: регулювання обліком на рівні держави та на рівні кожного підприємства. На рівні держави керівництво бухгалтерським обліком в Україні здійснюється уповноваженими на те законодавчими та виконавчими органами влади і регулюються нормами кодексів, законів, положень, інструкцій. На рівні підприємства облікова політика являє собою сукупність правил і процедур щодо формування методичних прийомів та способів організації бухгалтерського обліку на підприємстві [1; 4].

Облікова політика затверджується наказом керівника підприємства. Наказ про облікову політику – це документ внутрішнього користування, який підписують особи, що мають право першого та другого підпису. Його доповнюють додатками, а саме графіком документообігу, посадовими інструкціями, складом апарату внутрішнього контролю, робочим планом рахунків та іншими. Наказ повинен відображати особливості організації та ведення бухгалтерського обліку і складання звітності на підприємстві.

Під час складання наказу про облікову політику потрібно враховувати фактори нормативно-правового характеру, юридичний статус підприємства, а саме форму власності та організаційно-правову форму, наявність кваліфікованих бухгалтерських кадрів, галузеву специфіку підприємства та інші. Аналіз даних факторів допомагає вибрати оптимальний варіант облікової політики з усіх можливих і знизити бухгалтерські ризики економічного суб'єкта. Грамотно розроблена облікова політика дає змогу визначити оптимальні методи обліку та оцінки активів із зобов'язаннями. Під час формування облікової політики варто закладати основи податкового планування, формулювати обов'язкові елементи облікової політики з метою оподаткування.

Під час формування облікової політики підприємства доцільно буде використовувати наступну послідовність: формування завдань щодо використання об'єктів бухгалтерського обліку, до яких має бути розроблена облікова політика; виявлення, аналіз та оцінка факторів, під впливом яких вибирають принципи, процедури та методи ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності з урахуванням специфіки господарської діяльності підприємства.

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що облікова політика – сукупність принципів, методів і правил ведення бухгалтерського обліку з урахуванням особливостей господарської діяльності підприємства. Це інструмент, який впливає на систему управління підприємством та відіграє важливу роль у ефективному здійсненні його господарської діяльності. Правильний підхід до формування облікової політики дозволить забезпечити потреби менеджменту всіх рівнів управління в достатній, оперативній інформації для прийняття рішення.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996–XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Житний П. Є. Облікова політика в умовах розвитку фінансово-промислових систем: методологія та організація : монографія / П. Є. Житний. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2007. – 352 с.
3. Кудіна І. Проблеми формування облікової політики та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс] / І. Кудіна. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua>.
4. Пушкар М. С. Теорія і практика формування облікової політики: монографія / М. С. Пушкар, М. Т. Щирба. – Тернопіль : Карт-бланш, 2010. – 260 с.